

**КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

09 _____ 2014 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3.1.1. ПП ПСИХОЛОГІЯ ЗАГАЛЬНА ТА ВІКОВА

Напрямок підготовки 6.010102 «Початкова освіта»

Педагогічний інститут

УДК 378.1 (073)
ББК 74.580

Психологія загальна та вікова: робоча навчальна програма [для студентів за напрямом підготовки 6.010102 «Початкова освіта»] / уклад. О.О. Музика. – К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2014. – 23 с.

Розробник:

Музика Олена Оксентівна – кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки і психології

Протокол від “2” 03.09 2014 року №__

Завідувач кафедри педагогіки і психології

Г.І. Іванюк

Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи

М.А. Машовець
*Головний збірник з РНП
Структура мислення*

© О.О. Музика, 2014 рік

© Педагогічний інститут, 2014 рік

© КУ імені Бориса Грінченка, 2014 рік

I. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет загальної та вікової психології – закономірності й механізми функціонування психіки та вікова динаміка її розвитку

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: 6 кредити</p> <p>Кількість модулів – 6, змістових модулів – 6 модулів</p> <p>Індивідуальне навчально-дослідне завдання – комплексний опис та інтерпретація психічних явищ</p> <p>Загальна кількість годин: 216 годин</p> <p>Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 години самостійної роботи студента - 2 години</p>	<p>Шифр та назва галузі знань: 0101 «Педагогічна освіта»</p> <p>Шифр та назва напрямку: 6.010102 «ПОЧАТКОВА ОСВІТА»</p> <p>Освітньо-кваліфікаційний рівень: "бакалавр"</p>	<p>Нормативна дисципліна</p> <p>Цикл професійної та практичної підготовки</p> <p>Рік підготовки: 1-2-й.</p> <p>Семестр: 1-й/2-й/3-й.</p> <p>Аудиторні заняття - 80/22 години, з них:</p> <p>лекції (теоретична підготовка) – 36/16 годин</p> <p>семінарські заняття – 34/6 годин</p> <p>індивідуальна робота - 10/0 годин</p> <p>модульний контроль - 10/0 годин</p> <p>самостійна робота - 90/194 годин</p> <p>вид контролю - іспит</p> <p>сем. контроль - 36 годин</p>	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 32/68
для заочної форми навчання – 10/90

II. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання дисципліни «Психологія загальна та вікова» є ознайомлення студентів з актуальними проблемами сучасної загальної та вікової психології, основними закономірностями функціонування психіки та вікової динаміки її розвитку, теоретичними та методологічними основами вивчення психічної діяльності особистості, її когнітивної, афективної та регулятивної сфер на різних вікових етапах розвитку; формування готовності майбутніх учителів початкової школи до застосування психологічних знань і методів вивчення особистості молодшого школяра в навчально-виховному процесі.

Завдання:

- оволодіння студентами категоріально-термінологічним апаратом психології, засвоєння основних понять та розвиток понятійного мислення;
- формування знань про закономірності функціонування і розвитку психіки;
- ознайомлення студентів з віковою динамікою розвитку особистості;
- реалізація системного підходу до висвітлення проблем структури особистості, регуляції діяльності, спілкування як багатопланового процесу; розвитку особистості у діяльності та спілкуванні;
- ознайомлення студентів з основними властивостями та закономірностями розвитку уваги, відчуттів, сприймання, мислення, уяви людини; розвитку емоційно-вольової сфери та індивідуально-психологічних властивостей особистості;
- розвиток професійних компетенцій.

По завершенню вивчення дисципліни студенти мають **знати**:

- основні поняття, принципи психології;
- основні методи психологічного дослідження;
- теоретичні положення з проблем розвитку та функціонування психіки;
- закономірності розвитку основних психічних функцій;
- закономірності розвитку особистості в процесі діяльності та

спілкування;

- особливості функціонування й розвитку пізнавальної, емоційної, вольової сфер особистості, у молодшому шкільному віці, зокрема;
- індивідуально-психологічні властивості та їх вплив на соціалізацію особистості.

По завершенню вивчення дисципліни студенти мають **уміти**:

- аналізувати сутність психічних процесів в залежності від факторів, що на них впливають;
- виділяти й оцінювати біологічні, соціальні, культурні складові соціально-психологічних явищ;
- враховувати особливості провідної діяльності, суперечностей, сензитивних періодів та соціальної ситуації розвитку в груповій та індивідуальній роботі з молодшими школярами;
- проводити дослідження психічних процесів та індивідуально-психологічних властивостей особистості;
- застосовувати комплекс методик при проведенні психологічного дослідження пізнавальної сфери особистості, у молодшому шкільному віці, зокрема;
- аналізувати міжособові стосунки в групах;
- інтерпретувати отримані результати, робити висновки;
- застосовувати теоретичні знання у практичній роботі з дітьми молодшого шкільного віку.

III. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль I.

ВСТУП ДО ПСИХОЛОГІЇ

Тема 1. Психіка як предмет пізнання

Психологія як наука про закономірності розвитку та функціонування психіки. Предмет загальної та вікової психології. Історія розвитку. Основні тенденції розвитку сучасної загальної та вікової психології.

Поняття про психіку. Основні форми прояву психіки. Функції психіки. Виникнення та розвиток психіки. Рефлекторна природа психіки. Психіка та свідомість. Історичний розвиток людської свідомості. Структура свідомості. Поняття про несвідоме. Свідоме та несвідоме в психічній діяльності людини.

Тема 2. Психологія в системі наук

Місце сучасної психології в системі наук. Структура сучасної психології. Характеристика основних галузей психологічних знань. Загальна та вікова психологія. Зв'язок психології з іншими науками: з природничими науками, з технічними науками, з соціальними науками. Взаємозв'язок загальної та вікової психології з педагогікою. Значення психологічних знань в практичній діяльності вчителя початкових класів.

Принципи психології. Загальне поняття про методи психологічних досліджень. Класифікація методів психології. Характеристика основних методів: спостереження та експеримент. Характеристика допоміжних методів: тест, бесіда, анкетування, аналіз продуктів діяльності.

Змістовий модуль 2.

ПСИХІЧНІ ПРОЦЕСИ ТА ЇХ РОЗВИТОК

Тема 3. Увага

Поняття про увагу як особливу форму психічної активності. Фізіологічні основи уваги. Види і форми уваги. Структура (властивості) уваги. Індивідуальні відмінності уваги. Неуважність та її причини. Шляхи керування увагою учнів.

Тема 4. Відчуття та сприймання

Загальна характеристика пізнавальних процесів. Поняття про відчуття та сприймання. Рефлекторна природа відчуттів та сприймань. Загальні властивості та закономірності відчуттів. Характерні особливості сприймань.

Класифікація відчуттів та сприймань. Основні види відчуттів: екстероцептивні, інтероцептивні, пропріоцептивні відчуття. Основні види сприймання за модальністю. Сприймання простору. Сприймання руху. Сприймання часу. Сприймання як дія. Спостереження і спостережливість. Відчуття та сприймання в професійній діяльності вчителя.

Тема 5. Пам'ять

Поняття про пам'ять. Теорії механізмів пам'яті. Види пам'яті. Запам'ятовування і його види. Умови ефективності запам'ятовування. Відтворення і його види. Уявлення пам'яті, їх особливості. Забування і збереження. Боротьба із забуванням. Індивідуальні особливості в процесах пам'яті. Типи пам'яті. Пам'ять у професійній діяльності вчителя.

Тема 6. Мислення та уява

Поняття про мислення. Соціальна природа мислення. Психологічна характеристика мислення як процесу вирішення задач. Поняття проблемної ситуації. Процес розуміння. Розумові дії та мислительні операції. Форми мислення. Види мислення. Процес засвоєння понять. Індивідуальні відмінності мислення, їх діагностика та розвиток.

Поняття про уяву, та її фізіологічні основи. Процес утворення образів уяви. Види уяви та її індивідуальні особливості. Уява і особистість. Роль уяви в ігровій діяльності дитини і творчій діяльності дорослого.

Тема 7. Емоційно-вольові процеси

Поняття про емоції та почуття, їх роль у практичній та пізнавальній діяльності. Фізіологічні основи емоцій та почуттів. Теорії емоцій та почуттів у психології. Основні форми переживання почуттів. Основні емоціональні стани та їх зовнішній вираз. Вищі почуття та їх види. Розвиток емоційної сфери дитини.

Поняття про волю. Основні види вольових дій людини. Структура вольового акту: простий вольовий акт; складний вольовий акт. Загальна характеристика вольових станів. Психологічна характеристика стану мобілізаційної готовності. Психологічна характеристика стану зосередженості. Загальна характеристика розвитку вольової регуляції поведінки. Вікові особливості формування здатності до вольових дій. Розвиток волі в онтогенезі. Вольові якості особистості. Критерії волі. Виховання та самовиховання волі.

Змістовий модуль 3.

ОСОБИСТІТЬ У ДІЯЛЬНОСТІ ТА СПІЛКУВАННІ

Тема 8. Особистість

Поняття про особистість у психології. Співвідношення понять “людина”, “індивід”, “особистість” та “індивідуальність”. Психологічні теорії особистості. Рушійні сили розвитку особистості. Становлення особистості в процесі соціалізації. Роль активності у розвитку особистості.

Структура особистості. Спрямованість особистості як система стійких мотивів поведінки і діяльності. Інтереси, переконання і світогляд особистості. Самосвідомість особистості, особливості її розвитку. Я-концепція та образ Я. Самооцінка та рівень домагань особистості. Самоповага особистості. Психологічний захист особистості. Установки особистості. Критерії сформованості особистості.

Тема 9. Діяльність та спілкування

Активність і діяльність. Потреби як джерело активності. Структура діяльності. Освоєння діяльності. Знання, вміння, навички та звички. Основні види діяльності.

Поняття про спілкування та його види. Спілкування як обмін інформацією. Невербальна і вербальна комунікації. Мовлення як процес спілкування за допомогою мови, його фізіологічні механізми і розвиток у дітей. Мовлення вчителя, вихователя. Спілкування як міжособова взаємодія. Основні засоби впливу в процесі спілкування. Спілкування як розуміння людьми один одного. Психологічні механізми сприймання людиною людини. Зворотній зв'язок у спілкуванні.

Тема 10. Міжособові стосунки в групах

Поняття про групи. Групи та їх класифікація. Колектив як вища форма розвитку групи. Диференціація в групах і колективах. Інтеграція в групах і колективах. Групові процеси та розвиток міжособових стосунків учнів початкових класів.

Тема 11. Психологія індивідуальності

Поняття про темперамент і його фізіологічні основи. Основні психічні властивості, які характеризують темперамент. Типи темпераментів та їх психологічна характеристика. Роль темпераменту в трудовій та навчальній діяльності.

Поняття про характер та його структуру. Природні та соціальні передумови характеру. Структура характеру. Акцентуація рис характеру.

Формування характеру. Характер та індивідуальність людини. Характер і професійна діяльність вчителя.

Поняття про здібності та їх структуру. Загальні та спеціальні здібності. Кількісна і якісна характеристика здібностей. Природні передумови здібностей. Формування здібностей. Рівні розвитку здібностей. Індивідуальні відмінності у здібностях людей, їх діагностика. Зв'язок темпераменту, характеру і здібностей.

Змістовий модуль 4.

ВІКОВА ДИНАМІКА РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ

Тема 12. Закономірності та динаміка психічного розвитку та формування особистості в онтогенезі

Поняття про психічний розвиток. Розвиток індивіда та формування особистості. Рушійні сили психічного розвитку.

Фактори психічного розвитку. Роль біологічних та соціальних факторів у психічному розвитку особистості.

Загальні закономірності психічного розвитку (нерівномірність, інтеграція і диференціація психіки, пластичність). Поняття про сензитивні та латентні періоди, про затримки психічного розвитку. Діалектичний взаємозв'язок навчання та розвитку. Культурно-історична теорія розвитку вищих психічних функцій Л.С. Виготського.

Тема 13. Критерії вікової періодизації розвитку особистості

Вікова періодизація розвитку особистості та її психологічні критерії. Підходи до вікової періодизації психічного розвитку (за Г.С. Костюком, Д.І. Фельдштейном, Е. Еріксоном). Рівні та стадії морального розвитку дитини (за Л.Кольбергом). Вікова періодизація Л.С. Виготського, Д.Б. Ельконіна. Соціальна ситуація розвитку, провідна діяльність, психічні новоутворення. Кризові явища у психічному розвитку.

Змістовий модуль 5.

ПСИХОЛОГІЯ ДИТИНСТВА

Тема 14. Психологічні особливості розвитку дитини у ранньому віці

Психологія пренатального розвитку. Вік немовляти. Характеристика фази новонародженості. Рефлекси та їх значення в житті людини. Взаємозв'язок фізичного та психічного розвитку немовляти. Розвиток емоційної сфери у немовлят. Комплекс поживлення. Безпосередне

емоційне спілкування як провідна діяльність немовляти. Характеристика психічних новоутворень періоду немовляти.

Психічний розвиток у ранньому дитинстві. Соціальна ситуація розвитку в ранньому дитинстві. Предметно-маніпуляційна діяльність та її значення для психічного розвитку дитини. Новоутворення в ранньому дитинстві. Розвиток мовлення. Розумовий розвиток дитини у ранньому віці. Передумови формування особистості у ранньому дитинстві. Криза 3-х років.

Тема 15. Психічний розвиток та формування особистості у дошкільному віці

Особливості фізичного та психічного розвитку дошкільника.

Гра як провідна діяльність в дошкільному дитинстві. Рольова гра як особлива форма взаємодії дитини зі світом дорослих. Роль гри в психічному розвитку.

Характеристика новоутворень у дошкільному дитинстві (супідрядність мотивів, децентрація мислення, потреба у значимій та соціально оцінюваній діяльності, потреба у соціальній відповідності, первинні етичні інстанції і моральні почуття). Значення дошкільного віку у формуванні особистості дитини.

Тема 16. Психічний розвиток та формування особистості молодших школярів

Анатомо-фізіологічні особливості молодших школярів. Психологічна готовність дитини до школи (соціально-психологічна, інтелектуальна, мотиваційно-вольова готовність). Особливості соціальної ситуації розвитку у молодшому шкільному віці.

Психічна перебудова пов'язана зі вступом дитини до школи, роль вчителя у цьому процесі. Навчальна діяльність як провідна у молодшому шкільному віці, її особливості. Динаміка та шляхи і засоби формування у молодших школярів інтересу до навчання.

Розвиток пізнавальних процесів, їх особливості. Формування особистості молодшого школяра. Молодший школяр як суб'єкт учбової діяльності (Г.А.Цукерман). Мотивація учіння. Учіння і розвиток самостійності.

Змістовий модуль 6. ПСИХОЛОГІЯ ДОРОСЛОСТІ

Тема 17. Особливості психічного розвитку особистості у підлітковому та юнацькому віці

Підлітковий вік як перехідний від дитинства до дорослості. Анатомо-фізіологічна перебудова організму підлітка, її відображення в психологічних особливостях цього віку. Характеристика основних теорій розвитку підлітка.

Формування особистості в підлітковому віці. Розвиток самосвідомості підлітка. Основні суперечності підліткового віку. Проблема кризи розвитку. Почуття дорослості як центральне психічне новоутворення підліткового віку. Критичне ставлення до дорослих. Спілкування з ровесниками у процесі суспільно-корисної діяльності як провідна діяльність у підлітковому віці. Ставлення до учбової діяльності. Трудова діяльність, її значення для формування особистості підлітка.

Формування особистості у юнацькому віці. Особливості самосвідомості та самооцінки юнаків та дівчат. Дружба і любов у юнацькому віці. Розвиток емоційно-вольової сфери.

Особливості розвитку пізнавальних процесів та мотивів учіння в юнацькому віці. Характеристика провідної діяльності у юнацькому віці. Психологічні особливості формування професійних інтересів, нахилів та здібностей юнаків та дівчат.

Тема 18. Особливості психічного розвитку дорослої людини

Психологічні теорії розвитку особистості в дорослому віці. Загальна характеристика дорослості. Рання дорослість. Зрілий дорослий вік.

Психосоціальний розвиток у дорослому віці. Особистість, сім'я та робота: контекст розвитку дорослої людини. Етапи професійного становлення та розвиток особистості. Робота та стиль життя. Сім'я, батьківство та розвиток особистості. Кризові явища у психічному розвитку особистості.

Особистість і старіння. Психосоціальний розвиток у літньому віці. Особливості інтелектуального та когнітивного розвитку людей літнього віку. Психологічні проблеми старості. Особистісні та соціальні проблеми літніх людей.

IV. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПСИХОЛОГІЯ ЗАГАЛЬНА ТА ВІКОВА»

Разом: 216 год. (лекції – 36 год., семінарські заняття – 34 год., індивідуальна робота – 10 год., самостійна робота – 90 год., проміжний модульний контроль – 10 год., семестровий контроль – 36 год.)

Семестр	1 семестр							II семестр			
Модулі	Змістовий модуль I. ВСТУП ДО ПСИХОЛОГІЇ		Змістовий модуль II ПСИХІЧНІ ПРОЦЕСИ ТА ЇХ РОЗВИТОК					Змістовий модуль III ОСОБИСТІТЬ У ДІЯЛЬНОСТІ ТА СПІЛКУВАННІ			
Кількість балів за модуль	60 балів		99 балів					93 бали			
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Теми лекцій	Психіка як предмет пізнання	Психологія в системі наук	Увага	Відчуття та сприймання	Пам'ять	Мислення та уява	Емоційно-вольові процеси	Особистість	Діяльність та спілкування	Міжособові стосунки в групах	Психологія індивідуальності
12 балів	1+1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал
Теми семінарських занять	Особливості психології як науки	Методи психологічних досліджень	Пізнавальна діяльність: увага, відчуття та сприймання		Пізнавальна діяльність: пам'ять	Пізнавальна діяльність: мислення та уява	Емоційно-вольова регуляція	Психологія особистості	Діяльність у розвитку особистості	Спілкування та міжособова взаємодія	Індивідуальні особливості особ.
110 балів	11 б.	11 б.	11 б.		11 б.	11 б.	11 б.	11 б.	11 б.	11 б.	11 б.
Самостійна робота – 55 б.	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Поточний контроль - 75 балів	МКР 1 25 балів		Модульна контрольна робота 2 25 балів					Модульна контрольна робота 3 25 балів			
Семестр	II семестр				III семестр						

Модулі	Змістовий модуль IV.		Змістовий модуль V.			Змістовий модуль VI.	
Назва модуля	ВІКОВА ДИНАМІКА РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ		ПСИХОЛОГІЯ ДИТИНСТВА			ПСИХОЛОГІЯ ДОРОСЛОСТІ	
Кількість балів за модуль	59 балів		87 балів			22 бали	
Лекції	12	13	14	15	16	17	18
Теми лекцій 6 балів	Закономірності та динаміка психічного розвитку 1 б.	Критерії вікової періодизації розвитку особистості 1 б.	Психологічні особливості розвитку дитини у ранньому віці 1 б.	Психічний розвиток та формування особистості у дошкільному віці 1 б.	Психічний розвиток та формування особистості молодших школярів 1 б.	Психологія дорослішання та дорослості 1 б.	
Теми семінарів 77 балів	Особливості психічного розвитку в онтогенезі 11 б.	Проблема періодизації психічного розвитку 11 б.	Психічний розвиток у ранньому віці 11 б.	Психічний розвиток у дошкільному віці 11 б.	Психічний розвиток у молодшому шкільному віці 11+11 б.	Психічний розвиток у підлітковому та юнацькому віці 11 б.	
Самостійна робота - 35 б.	5	5	5	5	5	5	5
Поточний контроль – 50 б.	Модульна контрольна робота 4 25 балів		Модульна контрольна робота 5 25 балів				
ІНДЗ 30 б.	30 балів						
Підсумковий контроль 40 б.	Екзамен - 40 балів						

Дисципліна з ПМК $450 : 60 = 7,5$

V. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин														
	денна форма								Заочна форма						
	усього	у тому числі							Семестровий контроль	у тому числі					
		л	с	лаб	інд	с.р.	мкр	усього		л	п	інд	с.р.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14		
Модуль 1															
Змістовий модуль 1. ВСТУП ДО ПСИХОЛОГІЇ															
Тема 1. Психіка як предмет пізнання	16	4	2		2	8			14	2				14	
Тема 2. Психологія в системі наук	10	2	2			6			14						12
Модульний контроль	2						2								
Разом за змістовим модулем 1	28	6	4		2	14	2		28	2				26	
Модуль 2															
Змістовий модуль 2. ПСИХІЧНІ ПРОЦЕСИ ТА ЇХ РОЗВИТОК															
Тема 3. Увага	6	2	2			2			12	2	2			10	
Тема 4. Відчуття та сприймання	6	2				4									
Тема 5. Пам'ять	6	2	2		2			12							10
Тема 6. Мислення та уява	8	2	2		4										
Тема 7. Емоційно-вольові процеси	10	2	2		2	4		14							14
Модульний контроль	2						2								
Разом за змістовим модулем 2	38	10	8		2	16	2		38	2	2			34	
Модуль 3															
Змістовий модуль 3. ОСОБИСТІТЬ У ДІЯЛЬНОСТІ ТА СПІЛКУВАННІ															
Тема 8. Особистість	10	2	2		2	4			14	2				12	
Тема 9. Діяльність та спілкування	8	2	2			4			12						12
Тема 10. Міжособові стосунки в групах	8	2	2			4				2					
Тема 11. Психологія індивідуальності	8	2	2			4		14						12	
Модульний контроль	2						2								
Разом за змістовим модулем 3	36	8	8		2	16	2		40	4				36	
Модуль 4															
Змістовий модуль 4. ВІКОВА ДИНАМІКА РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ															
Тема 12. Закономірності та динаміка психічного	14	2	2		2	8			20	2				18	

розвитку та формування особистості в онтогенезі												
Тема 13. Критерії вікової періодизації розвитку особистості	12	2	2			8			18			18
Модульний контроль	2						2					
Разом за змістовим модулем 4	28	4	4		2	16	2		38	2		36
Модуль 5												
Змістовий модуль 5. ПСИХОЛОГІЯ ДИТИНСТВА												
Тема 14. Психологічні особливості розвитку дитини у ранньому віці	8	2	2			4			12			10
Тема 15. Психічний розвиток та формування особистості у дошкільному віці	10	2	2			6			14	2	2	12
Тема 16. Психічний розвиток та формування особистості молодших школярів	14	2	4		2	6			24	2	2	20
Модульний контроль	2						2					
Разом за змістовим модулем 5	34	6	8		2	16	2		50	4	4	42
Модуль 6												
Змістовий модуль 6. ПСИХОЛОГІЯ ДОРΟΣЛОСТІ												
Тема 17. Особливості психічного розвитку особистості у підлітковому та юнацькому віці	8		2			6			14	2		12
Тема 18. Особливості психічного розвитку дорослої людини	8					6			8			8
Модульний контроль												
Разом за змістовим модулем 6	16	2	2			12			22	2		20
Усього годин	170	36	34		10	90			216	16	6	194
МКР	10		-	-		-	10					
Іспит	36							36				
Усього годин	216	36	34	-	10	90	10	36	216	16	6	194

VI. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Особливості психології як науки	2
2	Методи психологічних досліджень	2
3	Пізнавальна діяльність: увага, відчуття та сприймання	2
4	Пізнавальна діяльність: пам'ять	2
5	Пізнавальна діяльність: мислення та уява	2
6	Емоційно-вольова регуляція діяльності	2
7	Психологія особистості	2
8	Діяльність у розвитку особистості	2
9	Спілкування та міжособова взаємодія	2
10	Індивідуально-психологічні особливості особистості	2
11	Особливості психічного розвитку в онтогенезі	2
12	Проблема періодизації психічного розвитку	2
13	Психічний розвиток у ранньому віці	2
14	Психічний розвиток у дошкільному віці	2
15	Психічний розвиток у молодшому шкільному віці	4
16	Психічний розвиток у підлітковому та юнацькому віці	2

VII. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Кількість балів
1	Психіка як предмет пізнання	8	5
2	Психологія в системі наук	6	5
3	Увага	2	5
4	Відчуття та сприймання	4	5
5	Пам'ять	2	5
6	Мислення та уява	4	5
7	Емоційно-вольові процеси	4	5
8	Особистість	4	5
9	Діяльність та спілкування	4	5
10	Міжособові стосунки в групах	4	5
11	Психологія індивідуальності	4	5

12	Закономірності та динаміка психічного розвитку та формування особистості в онтогенезі	8	5
13	Критерії вікової періодизації розвитку особистості	8	5
14	Психологічні особливості розвитку дитини у ранньому віці	4	5
15	Психічний розвиток та формування особистості у дошкільному віці	6	5
16	Психічний розвиток та формування особистості молодших школярів	6	5
17	Особливості психічного розвитку особистості у підлітковому та юнацькому віці	6	5
18	Особливості психічного розвитку дорослої людини	6	5
	Разом :	90	90

VIII. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з дисципліни «Психологія загальна» – це вид позааудиторної індивідуальної науково-дослідної роботи студента, що виконується в процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни і містить результати дослідницького пошуку та відображає рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмного матеріалу, узагальнення, закріплення та творче застосування знань із навчальної дисципліни, розвиток дослідницьких умінь та навичок самостійної роботи.

Зміст ІНДЗ: завершена практична робота, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час теоретичних, практичних занять та самостійного опрацювання навчального матеріалу: **комплексний опис та інтерпретація психічних явищ.**

Вимоги до виконання :

- опис психологічної проблеми та обґрунтування її актуальності;
- складання плану роботи;
- виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності; дотримання правил посилання на наукові публікації та цитування авторів;
- доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми;

- дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел).

Критерії оцінювання ІНДЗ

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за критеріями
1.	Опис психологічної проблеми, обґрунтування її актуальності	4 бали
2.	Складання плану роботи	2 бали
3.	Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності	10 балів
4.	Дотримання правил посилання на наукові публікації та цитування авторів	4 бали
5.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми	6 балів
6.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел)	4 бали
Разом :		30 балів

Шкала оцінювання ІНДЗ

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	26-30	Відмінно
Достатній	19-25	Добре
Середній	11-18	Задовільно
Низький	0-10	Незадовільно

Завдання для ІНДЗ з навчальної дисципліни «Психологія загальна та вікова»

1. Використовуючи психологічні знання, обґрунтуйте своє розуміння висловлювання А.Франса: “Щоб перетравити знання, треба поглинати їх з апетитом”.
2. Прокоментуйте з точки зору психології діяльності наведене твердження: „Той, хто хоче, робить більше, ніж той, хто може”.

3. Поясніть, чому до темпераменту не можна застосовувати особистісні та соціальні характеристики типу „хороший – поганий”. Проілюструйте конкретними прикладами.
4. На відміну від тварин, людина володіє першою та другою сигнальною системою. За І.П. Павловим слово є таким же реальним умовним подразником, як і образ, але в той же час і набагато всеосяжний порівняно з умовними подразниками тварин. Чому І.П. Павлов назвав слово „сигналом сигналів”, в чому відмінність зв'язків, що утворюються на основі слова від безпосереднього подразника?
5. Використовуючи психологічні знання, обґрунтуйте своє розуміння висловлювання В.Теккеря: “Посійте вчинок - і ви пожнете звичку, посійте звичку - і ви пожнете характер, посійте характер - і ви пожнете долю”.
6. Використовуючи психологічні знання, обґрунтуйте своє розуміння висловлювання Л. Толстого: “Знання тільки тоді є знанням, коли воно здобує зусиллями своєї думки, а не однією пам'яттю”.
7. Використовуючи психологічні знання, обґрунтуйте своє розуміння висловлювання О.І. Герцена: ”Науку треба прожити, щоб не формально засвоїти її”.
8. Використовуючи психологічні знання, обґрунтуйте своє розуміння висловлювання М. Мольца: ”Найбільше мучаться і страждають люди, які зі шкіри лізуть, прагнучи довести собі та іншим, що вони не такі, якими є насправді. І ні з чим не порівняти відчуття полегшення і радості, яке охоплює людину, коли вона нарешті перестає прикидатися і згоджується бути собою”.
9. Використовуючи психологічні знання, обґрунтуйте своє розуміння висловлювання А.П. Чехова: “Тоді людина стане кращою, коли ви покажете їй, яка вона є”.
10. Використовуючи психологічні знання, обґрунтуйте своє розуміння висловлювання Г.С. Костюка: ”Особистість завжди розвивається як індивідуальність. Її індивідуальна своєрідність неповторна”.
11. Використовуючи психологічні знання, обґрунтуйте своє розуміння висловлювання Леонардо да Вінчі: “Проси поради у того, хто вміє здобувати перемогу над самим собою”.

12. Використовуючи психологічні знання, обґрунтуйте своє розуміння англійської приказки: “Можна привести коня до води, але не можна заставити його пити”.
13. Використовуючи психологічні знання, обґрунтуйте своє розуміння висловлювання Т. Карлейля: ”Ніщо так не навчає, як усвідомлення своєї помилки. Це одне із головних знарядь самовиховання”.
14. Використовуючи психологічні знання, обґрунтуйте своє розуміння висловлювання Григорія Сковороди: “Доки ти не навчився, не соромся вчитися”.
15. Використовуючи психологічні знання, обґрунтуйте своє розуміння висловлювання Патріка О’ Рурка: “Як виховувати дітей, знає кожен, за винятком тих, у кого вони є”.
16. Використовуючи психологічні знання, обґрунтуйте своє розуміння висловлювання Віктора Гюго: “Щоб змінити людину, треба починати з її бабусі”.
17. Прокоментуйте з точки зору сучасної психології вислів Л.М. Толстого: “Ніщо вірніше того, що людина соромиться і чого не соромиться не показує ступінь моральної поведінки, на якому вона знаходиться”. Наведіть приклади.
18. У науково-фантастичному романі французького письменника Веркора “Люди чи тварини” описано як наукова експедиція знаходить у Новій Гвінеї напівмавп-напівлюдей – істот, яких назвали «тропі». Вони полюють, вміють видобувати вогонь і використовують його для примітивного приготування їжі. Найкмітливіші з них навчилися користування сірниками. Знаряддя полювання тропі виготовляють з каменю. Для цього вони б’ють по ньому з великою точністю, відсікаючи спочатку великі, а потім усе менші шматки. Причому вони займаються виготовленням знарядь навіть у разі неможливості їх застосувати. Крім того, «власне людськими» виявляються винятково негативні, антицивілізаційні риси тропі, які, за логікою речей, свідчать швидше про тваринність людини, аніж про людяність тропі. Дослідження мозку померлих тропі показали, що звивини в них майже такі самі, як у людини, але менш чіткі і глибокі. Як відповісти на запитання, винесене автором у назву роману? За якими критеріями можна відрізнити людину від тварини?

19. У романі В. Голдінга «Володар мух» описано ситуацію, коли внаслідок авіаційної катастрофи врятувалися лише діти. І хоча вони й потрапили на острів, де збереглися усі досягнення цивілізації, проте не змогли освоїти їх і невдовзі деградували до варварства. Про що свідчить описана ситуація? Які закономірності формування свідомості вона висвітлює?
20. Учні по-різному реагують на успіхи та неуспіхи у діяльності при досягненні мети. Наприклад, при розв'язуванні завдань після першого неуспіху одні повертаються до завдання ще кілька разів, інші відмовляються від виконання завдання та шукають легшої роботи. Чим можна пояснити відмінності у поведінці дітей? Який феномен описано, в чому його психологічна сутність? Наведіть власні приклади дії описаного феномену.

ІХ. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Лекції, практичні заняття, самостійна робота (опрацювання теоретичних питань, основних понять, робота зі словником, конспектування першоджерел), виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань, підготовка повідомлень (за бажанням студента).

Х. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний тестовий контроль (на кожному практичному занятті), усне опитування, письмове опитування, реферати (за вибором), модульні контрольні роботи, ІНДЗ, екзамен.

XI. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Поточне тестування та самостійна робота											Макс. балів	Іспит	Сума	
Форми роботи	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2					Змістовий модуль 3				12	40	100
Лекції	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11			
Семінарські заняття	1+1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	110		
Самостійна робота	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	55		
МКР	25		25					25				75		
Форми роботи	Змістовий модуль 4		Змістовий модуль 5				Змістовий модуль 6				6			
Лекції	T12	T13	T14	T15	T16	T17	T18							
Семінарські заняття	1	1	1	1	1	1		11	11+11		11	77		
Самостійна робота	5	5	5	5	5	5	5		5	5		35		
МКР	25		25				25				50			
ІНДЗ – 30											30			
ВСЬОГО – 450 б. РК – 7,5											450			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка ECTS	Значення оцінки	Оцінка за шкалою університету	Оцінка за національною шкалою
A	Відмінно – високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими, незначними неточностями	90 – 100 балів	відмінно
B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	82 – 89 балів	добре
C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	75 – 81 балів	
D	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	69 – 74 балів	задовільно
E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	60 – 68 балів	
FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	35 – 59 балів	незадовільно
F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	1– 34 балів	

XII. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- опорні конспекти лекцій;
- мультимедійні презентації;
- ілюстративні матеріали;
- навчальні посібники;
- робоча навчальна програма.

XIII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Вікова психологія / За ред. Г.С. Костюка. – К.: Рад. школа. – 1976. – 272 с.
2. Психологія / За ред. Г.С.Костюка. – К.: Рад.школа, 1968.
3. Максименко С.Д. Загальна психологія. – К.: Центр учбової літератури, 2008.
4. Сергеєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасєка О.В. Загальна психологія. – К.: Центр учбової літератури, 2012.
5. Сергеєнкова О.П., Столярчук О.А., Коханова О.П., Пасєка О.В. Вікова психологія. – К.: Центр учбової літератури, 2012.

Допоміжна

1. Божович Л.И. Личность и ее формирование в детском возрасте. – СПб.: Питер, 2009. - 400с.
2. Гамезо М. В., Домашенко И.А. Атлас по психологии. – М.: Просвещение, 1986.
3. Коломинский Я.Л. Человек: психология. – М.: Просвещение, 1986.
4. Ньюкомб Н. Развитие личности ребенка. – СПб.: Питер, 2002. – 640 с.
5. Подоляк Л.Г. Основи вікової психології. – К.: Главник, 2006. – 112 с.
6. Психологічний словник / За ред. В.І.Войтка. – К.: Вища школа, 1982.
7. Приходько Ю.О., Юрченко В.І. Психологічний словник-довідник: Навчальне видання. – К.: Каравела, 2011.

Інформаційні ресурси

1. Електронний репозиторій КУБГ <http://elib.kubg.edu.ua>
2. www.twirpx.com › ... › Загальна психологія Вікова психологія
3. <http://psylib.kiev.ua/>
4. <http://subject.com.ua/psychology/>
5. <http://pidruchniki.ws/1584072037047/psihologiya/vikova>

